

PEST, I. félv.

10. szám

Március 10. 1870.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, esütörtökön. Előfizetési ár: helyben félévre 1 frt 31 kr., egész évre 2 frt 62 kr.; vidékre félévre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr. A pályázatok beiktatásáért tíz sorig minden egyszeri fölvetelért 1 frt, 10 soron fölül, egyszeri közlésért 2 f. ha többször közöltetik, 1 f., 50 kr, számitatik.

Egy hitközömbös végnapjai.

A homokos alföld egyik bortermő városában a legkellemb sétat vezet a bakhátak vagyis a szőlőkerítések között. Ez enyhelyen sétálgatván a tavalyi őszön, egy éltés szőlőkerület pillantottam meg a bakháton, ki a fölrezent seregélyeket riasztotta tovább kereplőjével. Kipedrett bajusza a régi katonaviselt vitézekre emlékeztetett, kikkel mindig örömet eszkeztetem szóba. Megkisértém tehát ez alkalommal is a kerülettel a szóváltást.

— Bátya! mondám neki, elfogadván üdvözlését, mint észrevettem, a legszebb hegybe vette magát nyaralni, s ha a seregélyeket elüzte, aligha mulathatná magát jobban, mint pipafüst mellett a szomszéd J... felé nézve, oly szép innen a kilátás.

— De uram, viszonzá a megszólított, láttam én ennél százszorta szebb tájat is; hogy mást ne említsek, mikor Bém-apóval Piski felé csatározunk. — Igaz, hogy ott alig láttunk a nagy hegyektől tovább orrunknál; hanem ismerék én J...ben is egy embert, ki egy boros pohár miatt egy lépésre sem lát az egész sík vidéken. Hanem biz ez velem is ép úgy megtörténhetnék, mint az I... helység volt birájával, ha a boros poharat napjában annyiszor emelném szájamhoz, mint az én unokaöcsém, kiről sokat mondhatnék, [ha ...

— Öreg vitéz, esém szavába, hogy őt beszéde folytatására birjam, a seregélyek, mint gyanitom, már kihúzódtak a baromnyájra, mert egyetlen egynek sem hallani csevegését, miattok bátran folytathatja unokaöcsése történetét. Kiváncsi vagyok tudni, hogyan takarhat el egy pohár bor ily nagy síkságot valaki előtt?

Az agg vitéz kereplőnyelével benyomván pipájában a tüzet, így folytatá tovább beszédét:

— Juhász Gergely, mint boldogult anyámtól hallám, unokaöcsém volna távolról, akkor született, mikor engem először katonának vittek, már azon időben, tudja uram, mikor még kötéllel verbuváltak. Atyja jámbor jobbág ember vala, anyja még jámborabb, azokból a

régi fajta jó öregekből. Gergely öcsém is ily jó szülők mellett alig lehetett volna más, mint jóreményű fiatal legény. Az is volt ő tizenhöz éves koráig, a mig t. i. jegyző uram két kamasz fia haza nem vetődött a s.... pataki iskolából. — Hej ezeknek is aligha volt valami jóraváló pajtasuk, mert mikor először Gergő öcsémmel pajtáságba elegyedtek, főgondjuk volt őt a katekizmus és biblia haszontalanságáról meggyőzni. A názareti tanító nem volt más, mondák űk, mint egy okos ember, kit a zsidók majd kivégeztek, s tanítványai félholtan mentették ki kezeik közül. Kérni az Istentől valamit imádsággal épenséggel fölösleges; mert a világ folyása ugy megyen mindörökké, mint kezdetben megindult. Azonban erkölcsösnek mégis kell lenni az embernek, mondogták a tudós urfiak Gergőnek.

Azért tehát elkezdették őt művelni, mi kártyajáték s táncból állott, s hogy az olvasásnak is hasznát vegye, ellátták őt holmi divatos regényekkel, melyekből az új becsületességet is megtanulhatja, miről az ilyen magamfajta ember régenten egy betűt sem hallott.

Gergő öcsém sok mindent eltanult tudós pajtásaitól, csak egyben nem tudott előmenetelt tenni, t. i. a tulságos borivásban, pedig a jegyző urfiaknál ez egyik kiváló erkölcs vala. — Hasztalanul iparkodott Gergő tanítói jeles példáit követni; főfájás, orrvérfolyás vala minden kísérletének eredménye.

Azonban végre az urfiak szünnapjai is elteltek; az öreg jegyző elhalt, a fiatal erkölestánító pedig, ki itt, ki amott nevelőnek állott be!... Az öreg Juhász és neje is csakhamar elholtak s Gergő — egyetlen fiuk — több fényes huszas és lázsiás ura lett, mint a mennyi honvéd ment be Bem apóval a szebeni sógorok erős városába egykoron, nem számitva a szőlőhegyet és több telket tevő szántóföldet. Azonban szó a mi szó, Gergő öcsém úgy kezelte örökségét, hogy még ellensége sem tehetett ellene kifogást, mint ezt maga a szolgabíró bevallá, ki nem egyszer szállott be hozzá családostól s biróvá is

megválasztatá őt. — Mikor én ezelőtt nyolcz évvel a katonaságtól végkép megszabadultam, Gergő öcsém dicsősége tetőpontján állott; ha a községben így szólt: ez és ez meglegyen! mindenki így felelt: Jó lesz biz az biró gazda!...

Azonban dicsőségéből hiányzott a fősugár, a házi béke: mert nem jól élt nejevel. Ez ugyan derék egy háziasszony vala és hozzá jó keresztény, de abból a divatos új erkölcsökből nem akart egyet sem eltulajdonítani, melyeket férje a jegyző urfiaktól legény korában oly mohón eltanult. Míg pl. a szolgabiróné a háztartásról beszélt vele, minden jól ment, s ha az új lelkésznek legutóbb tartott predikációja kerül is sorra, erről is tud vala helyesen szólni. Azonban ha a divatra vagy egyéb mulatságra tért át a beszéd, ilyenkor úgy viselte magát, mintha beszélni nem tudna. És ez a nagyralátó birót nagyon bosszantotta, s a lealázó gunyveveket csakhamar pofonütések is követték s pedig rövid idő alatt oly gyakran, hogy egyetlen kis leányuk saját kezecskéivel iparkodott édes anyja arezát a durva ütlegek ellen oltalmazni.

Eközben bekövetkezett a pár év előtti gazdag szűret. Gergő öcsém pinczéjébe alig fért el a sok bor, s mivel jófajta veszőn termett, az egész termés szép összeg pénzért kelt el a legelső tavaszon. A borvásárnak biró uram meg is adta áldomását a helység koresmájában, mely áldomás azonban reá nézve egy nagy esatával végződött, másnap reggel úgy kellett ő kegyelmét haza vinni, mi azonban pár év óta igen gyakran megesett rajta.

A külgazdaság tehát jól állott, de annál szomorúabban ment otthon a dolog. Egyetlen leánykája, kit ő egész boldogságának nevezett, megbetegedett s már az orvos is lemondott róla. És a mi a legszomorubb vala az apára, a leányka vigasztaló szavaira egy hangot sem válaszolt. Mondhatta neki százszor is: Mariskám, lelkem, add ide kis kezedet! a leány a fal felé fordult s keserűen kiáltott: Hagyjon békén; minek veri édes anyámat! Egyetlen nyájas mosolyáért leányának odaadta volna egész vagyonát; de a leány elhalt a nélkül, hogy egy pillantást vetett volna atyjára.

Ezen szerencsétlenség megtörte nagyon az én unoka-öcsémet, s egy ideig jól bánt nejevel, el-eltekingett a templomba is, esakhogy kedvét keresse; abban hagyta a koresmázást is, s legfőlebb hivatalos ügyben lépte át küszöbét. A lelkész e fordulat által nagyon meg lön vigasztalva s meglátogató őt gyakran. Azonban az új jegyző s néhány régi vig czimbora megütözköztek a biró ezen magába szállásán, s iparkodtak neki szórakozást szerezni. Alkalmilag egy kis filkőzés ürügye alatt állítottak be hozzá, a midőn is pusztá illendőség-

ből kénytelen vala velök játszani. Erre ismét nem nyugodtak, míg legalább egyszer hetenkint velök nem tölté az estét a koresmában. Elejénte ezt is hívásra tevé; de csakhamar magától is elment egy nap úgy mint a másikon, s csak akkor tért haza, mikor az éjór már így szólt hozzája: Jó reggelt kívánok, biró uram!

Eközben még egy felsőbbi intézés érte az újra süllyedező birót. Egy vasárnap ugyanis — úgy emlékszem reá, mintha csak tegnap történt volna — a jegyző mulató czimboráival megérkezett a helység koresmájába s elküldé a kisbirót Gergő öcsém után, mivel ez szokása ellenére e napon még nem volt ott. A hívásra el is jött legott; de a koresma előtt pár lépésnyire megállapodott hirtelen; kezeit kirántá felöltönye zsebéből, arca halásáppadtá vált, szemei megmeredtek. „Nos, biró ur?“ kiálta ki az ablakon reá a jegyző. „Mi baj, Gergő bátya?“ szólitá szintén meg a koresmáros a másik ablakból; de a biró csak állt folyvást mereven, mint egykor a sóbálvány Sodoma határán, és csak akkor fogta be szemét, midőn a borozók mind kitódultak elébe, azt hívén, hogy a szél ütötte meg, és előre tartva balkezét berohant a szobába. A mint itt egészen magához jött, elkezdé beszélni, hogy a koresmaajtónál két felől hosszú öltönyben két alakot látott. Nem mondhatja ugyan, hogy rémitően néztek volna ki, de arezuk oly komolyan feddő vala, hogy a vér is megfagyott tagjaiban.

„Mese az egész“ mondá rá a jegyző; mese bizony, ismétlék a többiek utána. „Éljen biró uram!“ kiálta reá felköszöntőleg a koresmáros s eléje is tett egy itezés üveget. Ezzel minden a régi kerékvágásba lön igazitva.

Mintha bizony — mondá egyet sohajtva az öreg szállókerülő — ily dolgot oly könnyű volna fedni!... Jó Gergő öcsém e naptól kezdve mindegyre kövérebb lön, de areza szomoruan bamba kifejezést öltött, s a borvirág egészen ellepte. Lassankint legkedvencebb tárgyai iránt is közömbössé vált. Mást választottak helyette biróvá, s ő egy szót sem szólott e miatt; jószággondnokot neveztek mellé, erre sem mondott sem igent, sem nem-et. Ezóta szobájában ül egy napon úgy mint a másikon asztala mellett, hol egy pohár áll. Akár tele van ez, akár üres, fel-felhajtja százszor is, míg el nem alszik. Ha van benne, iszik; ha üres, egyet sohajt. Szemei, remegő keze, s egyetlen megmaradt gondolata nem törődnek mással, csak e pohárral...

Igy beszélt az öreg szállókerülő; s alig végzé be a történetet, egy csapat seregély huzódott felénk, melyeket elijesztendő, hatalmasan neki fogott a kereplésnek s ment megkerülni határát. E sorok írója pedig örült, hogy a hivatlan vendégek egy óranegyeddél hamarább nem érkeztek meg.

Közli Székhalmi M.

Rút divat.

Rágalmazni összevissza
Kicsinyeket, nagyokat
Mások nevét, becsületét
Bekormozni: rút divat!

Házásoknál szeretetnek
Hülni, műlni nem szabad;
Kötelezett frigyeseznek
Frigyet törni: rút divat!

Ha saját szép vagyonodat
Rútul elpazaroltad,
Irigy szemmel másokéra
Kaesingatni: rút divat!

Kormány ellen viharkodni,
Mikor szépen, jól halad;
Jobbrabálra ügyet, személyt
Sértegetni: rút divat!

Marakodni a lapoknak
Mint ebek a fa alatt;
Dacolni az igazsággal
Vakmerően: rút divat!

Békehonban az ösvallás
Békét mért nem találhat?
Azt sérteni jogtalanul,
Hej biz ez is: rút divat!

Közös iskolát kívánni!
— Hát ez minő gondolat? —
Közös hit nélkül! biz ilyet
Álmodni is: rút divat!

Vagy már a hit és a vallás
Mint óeska pénz maradhat?
És csak földhöz ragaszkodni?
Ez a legrútabb divat!

Orosz Ádám.

Ne bánts a másét, ne hagy a magadét.

I.

Sohasem volt valami nagy becsülete a világon az olyan embernek, kinek mindig a más vagyónára fájt a foga. No de jó keresztény és igazságszerető ember nem is áhított soha a máséra, hanem megérte azzal, a mie van, és igyekezett becsületes utonmódon gyarapítani a maga vagyonát, mert tapasztalásból tudta azt: hogy nincs Isten áldása az olyan szerzeményen, melyet az ember más véres veritékéből gyűjt össze csűrűbe, mert igaz marad az, hogy ebül gyűlt szerdeknek, ebül kell elveszni.

Voltak azonban mindig, lesznek is olyanok, kik szeretnek a másén hizni, és könnyen jutni ahhoz, a mit más keservesen megszerzett és megtakarított, — a mi azonban az egyeseknek úgy, mint a társadalomnak, sok bajt és kárt okozott.

Ha a régi időkben is voltak olyan emberek, a kik könnyveden szerettek élni a máséból, akkor, mikor még a kereszténység szelleme, Jézus tanítása jobban uralkodott a szíveken és a rendetlen és törvénytelen vágyakat jobban fékezte, midőn még a keresztényiebb életű emberek jobban félték az Istent, tisztelték a törvényt, és szentnek tartották a tulajdon jogát; képzelhetitek atyámfiai, hogy a mi kereszténytelen korunkban, midőn sokan sem Istent, sem törvényt ismerni nem akarnak, midőn sok ember nem ismer más élet-czélt, mint könnyen gazdagodni és vagyont gyűjteni, mennyien lehetnek olyanok, kiknek mindig azon jár az eszök, hogy miként lehetne eltedelni a más vagyonát.

Egész betegsége ez korunknak, mi utóvégre is a társadalmi élet és rend felforgatására fog vezetni, a mitől örizzen az Isten minden népet.

No de nem is esoda, hogy ez így van, az az oka ezen bajnak, mert a vallástalan vezetők régen azon dolgoznak, hogy megvesztessék a nép hitét, és elidegenítsék az Istentől, a mi még képes volt a népeket megelégedetté tenni. Az így megrontott erkölcsű nép aztán könnyen indul a más példája után, és nem tartja bűnnek a más vagyonát megkivánni.

Az a szomorú, hogy erre a népeknek azok adnak rossz példát, kiket Isten arra rendelt, hogy népeiket az igazság és erkölcs utján vezessék, és bölesen kormá-

nyozzák; nem pedig hogy arra tanítsák, miként kell a más tulajdonát erőhatalommal vagy lelketlen álnoksággal elvenni, és midőn a rablott vagyonra rátették kezüket, azt mondani reá: ez bevégzett tény, megtörtént dolog, ezen nem lehet változtatni, nekem ehhez már most jussom van.

Ha így cselekszenek azok, kik koronát viselnek, egy csöppet se esodálkozzunk azon, ha azután ráéheznek a máséra azok is, kik bagó-sipkában járnak.

Néhány év óta volt elég alkalma megtanulni a népnek a birtokszerzésnek könnyű módját.

Ott a példa előttünk Olaszországban, hol az olasz király nemesak szomszéd király társától a nápolyi királytól vette el országát, hanem még a kath. egyház fejét, a romai pápát is kisémmizte országai egy részéből, és hozzá még tulajdon országában is elszedte a kath. egyház vagyonát és alapítványait, mintha azon egyházi czélokra és Isten dicsőségére szentelt alapítványoknak ő lett volna a gazdája. A tulajdonaikból erőszakkal kivert szegény barátok és apácák azután elmehtek koldulni, és nézhették éhen-szomjan, mint dözsolnek mások az ő tulajdonukban.

Meg is botránkozott ezen az egész világ, és nem egy becsületes lélek gondolt aggódva a jövőre, hogy mi lesz belőlünk, ha ily szép világba jutottunk, a hol már a tulajdon jog sem szent az emberek előtt. Mi lesz az országokból, ha a népeket ilyenekre tanítják, utoljára, ha a sok vagyontalan ember vérszemet kap, az erősebb kihuzza a házából a gyengébbet. Bizony nem jól van ez így.

Nálunk is lehetett már hallani, hol egy irigy zsidótól, hol valami éhenkórász nagyszájutól, hol némi népszerűség-hajhásztól olyanforma beszédeket, hogy minek a katolikus egyháznak az a sok vagyon? vegyék el a katolikusok vagyonát és alapítványait; persze ilyet csak azok mondtak, vagy írtak, kiknek apjokról nem maradt egyéb örökségök, mint hat ökörnek bőgése, egy vasvilla nyele, vagy a kik a magukét elprédálván, szeretnének a máséból uraskodni, de az ilyen szélkiáltókra nem sokat adtunk eddig.

Azonban a mult hóban kiütötte magát a szeg a

zsákból és pedig az országgyűlésen, hova azért küldöttük képviselőinket, hogy jó törvényeket hozzanak az ország javára; azonban a mi drága pénzünkön tartott képviselők, a helyett, hogy az ország javán dolgoznának, arról kezdtek beszélgetni, hogy a mi alapítványainkat oda ne adja az ország a katolikusoknak, hanem tartsa magának.

No ez ugyan szép igazság lenne, és pedig épen az országgyűléstől. Nem kívánjuk mi a másét, nem is akarunk hizni sem a protestánsok, sem a zsidók egyháza vagyonán, de nem is hagyjuk a magunkét. Az már szent igaz.

Kár olyan gyáváknak nézni a magyar katolikusokat, hogy azok majd összetett kézzel nézik, mint huzzák le róluk a gunyát, haszontalan ezt feszegetni is, mert csak nem ment el a katolikusok sütni valója, hogy

tulajdon kifosztatásukba beleegyezzenek. — Ezt föltenni tiltja a katolikus öntudat, és a nemzeti becsület; mert a magyar nemzet nemes jellemére homályt vetne az, hogy e nemzet, mely a legszomorubb napokban sem szennyezte be becsületét azzal, hogy a másé után nyuljon, most néhány szájjas kolompós beszédére a katolikusok megrablójául alacsonyítsa le magát, habár, mi elég szomorú, azt akarják is elhitetni ezek a könnyenhivőkkel, hogy ők is katolikusok.

Hej nem az teszi az embert katolikussá, hogy kath. pap keresztelte meg, hanem a tiszta kath. érzet. De ha csakugyan azok, annál nagyobb szégyen reájok nézve, hogy mint háladatlan gyermekek tulajdon édes anyjok köntösét akarják lehozni.

De miesoda vagyontól akarnak minket megfosztani?

Gyurinka Antal.

Miért nincs oly gyakran munkánkon áldás?

(Vége.)

Tudod-e most, barátom! mi a te szerencsétlenségednek, házi boldogtalanságodnak okozója? a bűn. Ez a rozsdá, mely szerencsédet megöli. Igen, de azt mondd, hogy a mennyiben tőled kitelhető, te tiszta keresztényi életet élsz. Eljárás Isten házába. Alamizsnálkodol. Senkinek kárt nem térsz. Jó, ha úgy van. Ekkor nézz körül figyelmesen: Nincs-e házádnál Achán vagy Izmael, ki minden szerencsédet megsemmisíti, Isten áldását tőled elűzi? Vigyázd meg: vajjon fiad nem lopó, nem csaló, nem tisztátalan életű-e. Vigyázd meg: vajjon lányod Máriát követi-e az erkölcsi tisztaságban, szeplőtlenségben? Vigyázd meg: vajjon szolgáló imádja-e az Istent, vagy pedig árvizmódjára foly és omlik szájából a jobbézelmi ember ereiben a vért megfagyáló káromkodás? Vigyázd meg: vajjon szolgáló minő viseletű, éjjelenként nem jár-e tilos helyeken, nem viszi-e el házádtól az áldást, nem hord-e helyébe átkot, a béke helyébe békétlenséget? Ha szerencsétlenségedre illetén tényállásra jutnál, oh! akkor ne késsél, komolyan fedd meg fiadat, intsd meg lányodat, büntesd meg szolgálódat, fenyítsd meg szolgálódat. Ha jó sikerét nem látod; vesd ki a szolgáló, a szolgálót házádból. Meglátod, e esekérvényeddel a szerencsét, Isten áldását visszahozod házához. Aranyszáju sz. János élettörténetében olvasom (Surins Tom. I.), miszerint e szent férfi a véremlékli szentáldozat bemutatása közben, rendesen égi látományokat élvezett. Egyszer megszüntek az égi jelenetek. Mély szomorúság töltötte el erre a szent férfi lelkét. Szomorkodott, valami titkos bűnben gondolta magát lenni. Isten kijelentette neki: hogy az élvezett kegyelmek megvonása, a vele szolgálókat tevő segédjének vétke miatt történt, ki a sz. áldozat alatt, vétkes gondolatokban gyönyörködött.

Még az nem elég, hogy egy bűnös olykor egy egész családtól, községtől elzárja, vonja Isten áldását, hanem a mi fő: Isten átkát is felkelti. Nem észleltétek-e, mi szokott történni a nyári napokban? Sokszor egy völgyben, egy tó felett a reggeli órákban köd keletkezik. A hegyormok mögül felemelkedő napnak sugarai a ködöt magokhoz fel a légűrbe vonják. A felhuzott, vont ködcsöppek a hideg lég érintése által nem ritkán jéggé válnak, azután nagy robajjal hullanak vissza a földre. Kérdem: csak azon völgyre, tóra hullanak-e vissza, a melyen, melyből keletkeztek? Épen nem. Sokszor egész vidékekre,

országokra kiterjednek. Mintegy eget-földet sarkaiból megmozdítva, mennykő, dörgés, hullás, rohogás közt szakadnak a földre. A viruló természetet feldulják, a szegény ember, nem csak a bűnösök, hanem a jók, ártatlanok véres izzadságának gyümölcsét, a gabnát elvágják. Így történik az erkölcsi világban is.

Megesik, hogy egy istentelen kebelből szakad fel a bűn mérges köde, az istenkáromlás, hamis eskü, trágár szó; egy kebelből, ajakról hangzik fel az istentagadás, hitgyonyolás, de a mennykövek, melyeket azokból az isteni igazság készít, nem ugyanazon egy kebelre, szájra, melyekből eredtek, hullnak vissza; hanem sokszor egész családokra, jókat-rosszakat keserűvel és szerencsétlenséggel borítanak el.

Nézzük Jónás próféta történetét. Neki kötelességévé tette az Ur, hogy menjen Ninivébe — hirdetendő a ninivitáknak a megtérés igéjét. A próféta nem engedelmességet. Másfelé — Tharsisba vette útját. Tengerre szállt. Már a hajó jó utat tett. Egyszerre a tenger egy titkos erő által felforrott. A hajósok minden reményüket elvesztették. A tengerbe dobálták a hajóban levő edényeket, hogy a hajó könnyebbüljön.

Mindannyian veszélyben forogtak, mi addig tartott, míg az engedetlen — tehát bűnös prófétát, a tengerbe dobták.

Mit esodálkozol, mit zugolódol, ha szerencsétlenség ér, ha barmaid vész által elpusztulnak, ha gabnádat elvágja a jég. — Vajjon: nincs-e házádnál vagy egy Jónás? ki mindezen szerencsétlenséget fejedre hozta.

Most értem az Istennek ama rettenetes parancsát, melyet hajdon a káromkodók ellen kiadott: „Vidd ki a káromkodót a városon kívül, és ott kövezzé meg az egész nép.” Miért az egész nép? Mert a káromkodás, valamint egyéb bűn is, nem csak a káromkodónak, hanem az egész népnek árt. Ugy van az életben is; egy erkölestelen, egy gonosztevő — családjá ártatlan tagjait is gyanuba hozza. Nekik szégyent csinál. Szomorúságot okoz. Egy-két gonosztevő — egész szép közönségnek jó hírnevét meggyalázza.

Rajta tehát egyesült közakarattal szorítsátok meg, irtjátok ki a bűnt — a legnagyobb rosszat — körötökből, családokból, házatokból. A bűn helyébe ültessétek s minden módon gyarapítsátok az erényt, mely Isten áldását viendi házatokba.

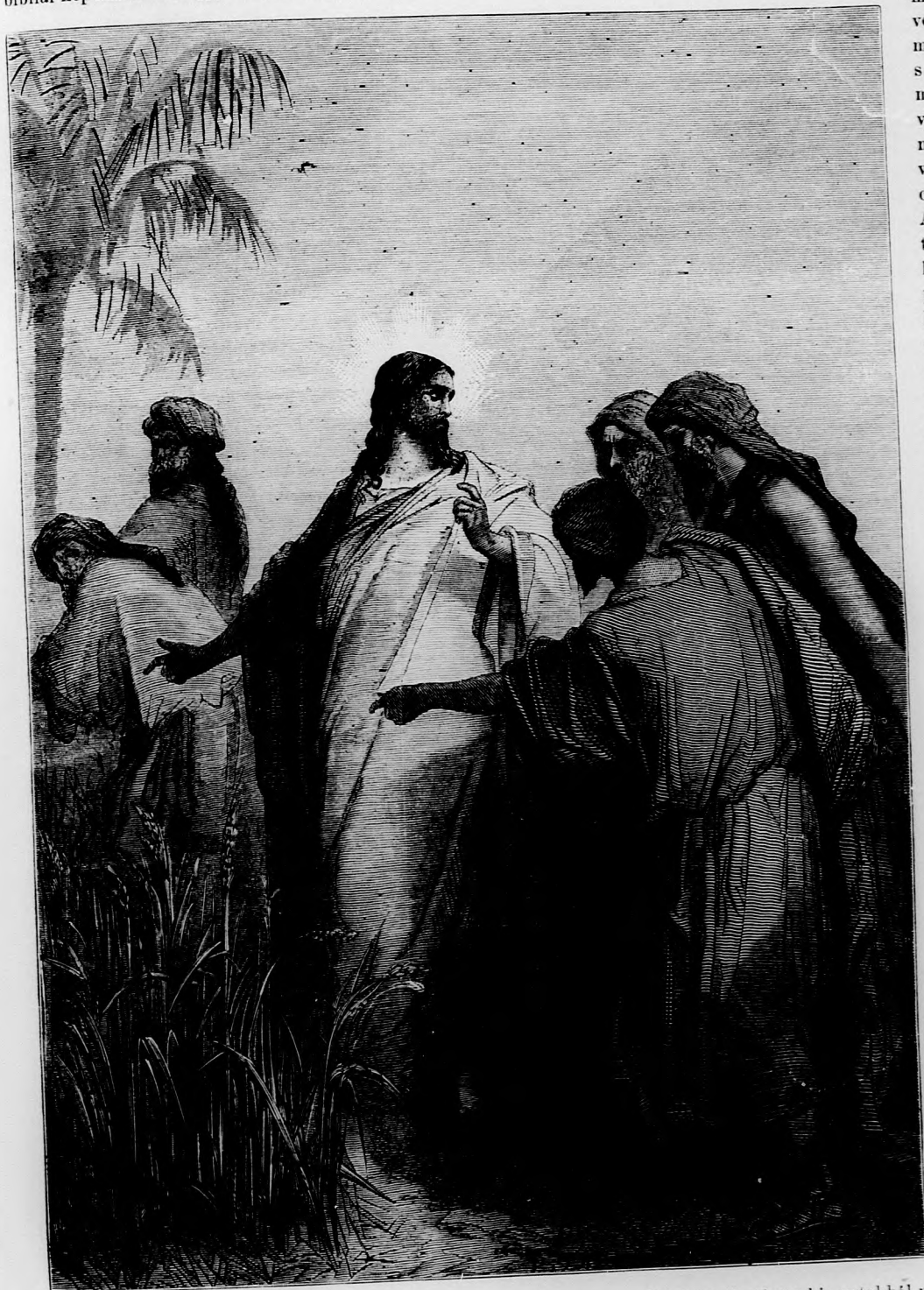
Szabó János.

A szombat megünneplése.

(Képpel.)

Mai képtünk ismét egyike Doré francia művész remek bibliai képeinek. A tárgy, melyre vonatkozik, sz. Máté 12-dik,

lelszik, mit szombaton nem szabad cselekedni! — Jézus pedig mondá nekik: Nem olvastátok-e, mit cselekedett Dávid, mikor

szent Márk 2-dik és szent Lukács 6-dik fejezetében van leírva. Tudnillik Jézus a vetésen méné át szombaton, tanítványai pedig éhezvén, buzaféjeket kezdenék szaggatni és enni. A farizeusok pedig látván ezt, mondák neki: Ime tanítványaid azt cse-

Kis bűn. A mint a kis patakból nagy folyam, egy hógolyóból egész hó görgeteg, s egyetlen kis szikrából nagy erdőégés támadhat: akként lesz egy kis hibából — ha mibe sem veszünk — nagy, szokásos véték....

megéhezett, ő és a kik vele voltak? Miként ment az Isten házába, s a kitett kenyereket megette, melyeket nem volt szabad megenni neki, sem azoknak, kik vele voltak, hanem csak a papoknak? — Avvagy nem olvastátok-e a törvényben: hogy szombaton a papok megszegik a templomban a szombatot, és véték nélkül vannak? Kérdelek titeket, szabad-e szombaton jót cselekedni vagy ártani? életet megmenteni vagy elveszteni? — Lesz-e közöletek ember, kinek egy juha vagyon, és ha ez szombaton verembe esik, nem ragadja-e meg és nem huzza-e ki azt? Mennyivel beesebb az ember a juhnál? — Tehát szabad szombaton jót cselekedni. A szombat az emberért rendeltetett, és nem az ember a szombatért. Annakokáért az ember fia ura a szombatnak is.

Vegyések.

A szent olaj jelképe.

Valamint az ókor versenyküzdői olajjal kenék be magukat — hogy tagjaik erősek s harcra edzettek legyenek: úgy mi is — mint lelki harezosok, a Szentlélek malasztja által, melynek jelképe aszentelt olaj, erősökké s edzettek ké leszünk a harcra és a győzelmi pálma kivívására.

Heti krónika.

Pest, mart. 5.

(—ss—) A legközelebbi hét országgyűlési tárgyalásaiból nekünk katolikusoknak különösen azon pont vonja magára figyelmünket, mely a pesti angol apácák és az ő vezetésök alatt álló női tanítóképzede segélyeztetésére vonatkozik. T. i. a vallás- és közoktatási miniszter költségvetésében ezen tétel fordult elő: „A pesti angol hölgyek intézetének, valamint az ottani nőtanítóképzede fűntartására 4000 forintot.“ Ezen segélyezésre nézve Tanárky Gedeon államtitkár azon fövilágosítást adta, hogy ezen segélyezést a miniszterium átvette a volt kormánytól. Ő felsége régebben tett alapítványt, azaz megrendelte, hogy az állampénztárból fizetessék négy kamarai és négy politikai tisztviselő leánya után ösztöndíj, így vette át a miniszter a hagyományt. — Az országgyűlés azonban erre nem hajtott semmit, még azt sem vette tekintetbe, hogy ezen alapítványt maga ő Felsőge tette. Neki elég volt az, miszerint e segélyezés katolikus czélok előmozdítására volt szánva, hogy ellene szavazzon. — A ministert tehát ismét saját pártja leszavazta. Vukovics Sebő ráczvallású képviselő ezen összeget már csak azért sem találta megszavazhatónak, mert itt zárdáról van szó; a zárdáknak nem lehet kedvezményt nyújtani. (Ez aztán telivér szabadkőműves). Hogy az országgyűlésnek mily nagy öröme telik abban, hogy ha valamely katolikus ügyet leszavazhatnak, abból is kitűnik, hogy mikor a szavazatokat összeolvasták, és kihirdettetett, hogy a többség az angolszűzek segélyezését megtagadja, a követ urak zajos éljenzésbe törtek ki. Némely követek a segélyezés megvonását azzal indokolták, hogy a pesti angolszűzek a német nyelvet terjesztik. Korábbi időkben magunk is hallottunk ilyen panaszokat; de meg kell gondolni, hogy ez akkor volt, mikor a kormány országszerte németesítette iskoláinkat. Most a pesti angol szűzek iskolái ellen nem lehet panasz; a növendékek magyarrul tanulják a tantárgyakat. Az az állítólagos németesítés tehát csak ürügy volt. A segélyezés megvonásánál a valódi czél volt a katolikusoknak ezzel is döfést adni.

A másik bennünket közelebről érdeklő tárgy a vallás szabadságáról kiadott törvényjavaslat, melyet a vallás és oktatásügyi miniszter a jobboldali körben már előterjesztett. Bővebben akkor fogunk róla szólni, ha az országgyűlés elé kerül, most minden észrevétel nélkül annak főpontjait közöljük:

„Mindenki szabadon vallhat és követhet bármely hitet, vagy vallást, s azt az ország törvényeinek korlátai között külsőképen is kifejezheti s gyakorolhatja, minélfogva senkit sem szabad törvényekbe nem ütköző akármely vallási szertartás gyakorlásában akadályozni, avagy hitével nem egyező vallási esemény teljesítésére kényszeríteni. A polgári és politikai jogok gyakorlására való képesség a hitvallástól teljesen független. — Vallási hite vagy egyházi szabályai senkit sem menthetnek föl a törvényben rendelt bármely polgári kötelességek teljesítésétől. A polgárok a törvény korlátai között s megtartása mellett szabadon egyesülhetnek vallásos testületté s illetőleg egyházzá; egyházi szervezetüket ők maguk határozzák meg s minden vallási s egyházi ügyekben önmaguk intézkednek. — A vallási testületek vagy egyházak jogokra és kötelességekre nézve egymás között és az állam irányában egyenlők. — Az állam az egyházak irányában a föfelügyeleti jogot gyakorolja s e czélból az eddig még törvényesen el nem ismert vallásfelekezetek szervezeti alap-

szabályaikat tartoznak a kormányhoz fölterjeszteni; — továbbá minden vallási testület — tehát a már eddig törvényesen bevett vallásfelekezetek is kötelesek a kormánynál egyházi szervezetökön koronkiut tett módosításokat valamint időnkint választott főképviselőiket bejelenteni, ugyszintén közgyűléseiken hozott határozataikat és jegyzőkönyveiket bemutatni. — A kormány, ha a fölterjesztett szabályok vagy határozataiban törvényellenes pontot talál, vagy pedig, ha a még eddig el nem ismert felekezet tanai vagy szertartásaiban olyast talál, mi a közérkölesiséget sérti, azt felfüggesztheti, de köteles ezt a legrövidebb idő alatt törvényhozási elintézés alá terjeszteni. Az államnak a római és görög-katolikus egyházak iránt eddig gyakorolt s köztük évszázadok alatt létezett kapesből folyó minden jogai továbbra is fentartatnak, míg ez egyházak az önkormányzat alapján szervezkednek és vagyonukat kezelhetik. A patronatus és a canonica visitatio érvényben maradnak, míg felőlük külön törvény nem intézkedik. Egyik vallásról más vallásra minden 18 évet betöltött egyén szabadon áttérhet, saját lelkeszénél vagy egyházközségi hatóságnál kétféle teendő oly bejelentés mellett, minőt az áttérésre nézve 1868. LIII. tez. 38. §-ban rendel. Nők férjhez menetelük után, habár még nem 18 évesek is, áttérhetnek. Az áttérést az áttérés utáni vallás és eselekményeire nézve az általa elhagyott egyház elvei semmiben sem kötelezik. A vallás különbözősége a házasság polgárjogi érvényére nem bír befolyással. Az állam a házasságot a maga szempontjából polgári szerződésnek tekinti, s saját törvényei szerint ítéli meg azt. Ez elvek alapján az igazságügyminiszter törvényjavaslatot készítend a házasság jogviszonyaira nézve.

A jelen törvény szentesítéseig a házasságot és anyakönyveket illetőleg a régi törvények és szokás fenmarad. A szülők gyermekeiket bármely vallásban szabadon nevelhetik. Ha ez iránt a szülők nem egyezkednek, 18 éves korukig a fiúk apjuk, a leányok anyjuk vallását követik. A szülők között létrejött megegyezés, ha az illető gyermek 7-ik életévét túlhaladta, többé fel nem bontható. Azon temetőbe, melyeknek telke községi birtok, minden vallásnak egyenlően temetendők; de saját telkén minden vallásfelekezet állíthat külön temetőt. A jelen törvénnyel ellenkező minden törvény és rendelet eltöröltetik, s végrehajtásával a vallás-, igazság és belügyminiszterek bízottak meg.“

Austria és Franciaország. Híre járt, hogy a bécsi birodalmi kancellár, gróf Beust a romai zsinat némely még nem is hozott, hanem netán hozandó határozatai ellen előre tiltakozott. Nem tudjuk, hogy ez valóban megtörtént-e, de tekintve a bécsi kormány irányát, fölteszszük róla, hogy a katolicismus elleni dühében ily lépésre is elragadtatta magát. Hanem hogy az ily eljárás a vallásszabadság arcuzvágása, azt józan ember szintén tagadni nem fogja. Ha az egyház a hit dolgaiban határoz, ez nem más, mint a vallásszabadság természetes nyilatkozása. Ha a kormányok arról akarnak határozni, mit szabad az egyháznak tanítani, akkor ne mondják, hogy a szabadságnak, a szabadelvűségnek barátjai, hanem mondják ki nyíltan, hogy ők lelkesmereti rabszolgaságot akarnak.

Egyébiránt a bécsi kormány minden szabadsággazaja mellett is akárhányszor megmutatta, hogy a szabadságot csak egy felé szereti osztogatni, s különösen irtózik azon gondolattól is, hogy a kath. egyház is szabad legyen.

De nem hiszszük, a mit némely lapok szintén irtak, hogy a francia kormány a bécsi ministerium e tiltakozáshoz hozzájárult volna. Nem hiszszük pedig azért, mert a francia kormány nagyobb része őszinte, jó katolikusokból áll, és ezt nyíltan az országgyűlés színe előtt bevallották. Azt mondták némely lapok, hogy ha a zsinat bizonyos neki nem tetsző határozatokat hozna, s „jóakaratu intéseire“ nem hajtana, akkor megszálló csapatait a pápai területről visszahívja és a pápát és zsinatot magára hagyja.

Ezen roszakaratu hirrel merőben ellenkezik a francia kormánynak nemcsak eddigi jóakaratu magatartása, hanem Ollivier az első francia miniszernek legújabb nyilatkozata is. Ugyanis Ollivier némely Romában időző francia püspököknek a hozzá intézett levelekre válaszolván, kimondotta, hogy ő a kath. egyház szabadságait minden időben tiszteletben akarja tartani. Már pedig ezt nem mondotta volna, ha a francia kormány azt kívánná, hogy Romában a zsinat csak olyant határozzon, a mi a kormánynak tetszik. —

De még nagyobb figyelmet érdemel az, hogy azon hírek hallatára, miszerint a francia kormány ellenséges állást foglalt volna Róma ellenében, Napoleon császár a miniszteri tanácsban kinyilatkoztatta, hogy a római szentszék irányában követett eddigi politikájában változást tenni nincs semmi szándéka, annál kevesebbé, mert tudja, hogy a francia katolikusok a szentatyra iránt őszinte ragaszkodással viseltetnek. A miniszterek a császár nyilatkozatába teljes beleegyezésüket adták.

Végre Leboeuf francia hadügyminiszter a római megszálló francia sereg tábornokához, Dumonthoz levelet küldött, melyben kinyilatkoztatta, hogy bár mily határozatokat hozzon a zsinat, Franciaország a pápa világi hatalmát főn fogja tartani.

A bécsi kormány, mint már más alkalommal is említettük, olyan emberekből áll, kik sem a esebek, sem lengyelek jogos kívánatait őszintén kielégíteni nem akarják. Azonban a cseh és lengyel követek azzal fenyegetöztek, hogy a birodalmi tanácsból vagy a rajxrából, mint ezt németesen nevezni szokás, kilépnek. Erre megjédt a bécsi kormány, és a esekkel és lengyelekkel alkudozásba boesátkozott. Azonban nekünk az a véleményünk, hogy az egész alkudozás nem őszinte, és csak azért indítottat meg, hogy a cseh és lengyel követek a birodalmi tanács berekesztéseig ott maradjanak. Azt gondolják, majd aztán az idő meghozza a jó tanácsot.

Olaszországból folyvást leverő hírek érkeznek. A lelkiismereti szabadságot lábbal tiporva eltiltják az iskolákban a vallástani előadását; tehát azt akarják, hogy a gyermekek minden vallás nélkül nőjjenek fel. Bolognában a község-tanács elrendelte, hogy nyilvános helyekről minden szent képet és szobrot el kell távolítani. Éjjel egy böszült gyűlevész csapat összevazott minden nyilvános szent emléket. Ez éj után másnap vasárnap következvén, a nép az utczákon a szentek megcsontított szobrai előtt térdénállva kérte Istent, hogy ily szentségtörések miatt ne büntesse az ártatlan népet. A szoborpusztítók ellen roppant a népben az ingerültség. Csodáljuk aztán, hogy a szegény Olaszország napról-napra gyorsabban felozslás felé indul. Csakhogy sajnálatos, nem a többség idézi elő Olaszország részét, hanem a forradalmárok esekély kisebbsége, kik vakmerőségök által uralkodnak a nemzet nagy többségén.

Rövid hírek.

— Ferdinánd király ő felsége újabb tudósítások szerint jobban van.

— Hallomás szerint gróf Zichy Józsefnek fiúmei kormányzóvá nevezetése már tény.

— Bécsben már nemcsak szedők, hanem pincézerek, sütők, tímárok, szabók és cipészek is együttesen fölmondani készülnek a szolgálatot.

— Tóth József elsőrendű pesti magyar színész nagy részvét mellett f. h. 3-án temettetett el.

— Mult vasárnap a pesti szerbek ünnepélyes gyászi tiszteletet tartottak az elhunyt Masirievics patriarcháért.

— Varasdmegye egy részében nagy mérvben dühöng a typhus.

— Egy adoma Rudolf trónörököséről. A főherceg hallván, hogy az idén nem soká fog Gödöllön mulathatni, elszomorodott. A király mosolyogva kérde tőle: „hát örömet vagy Magyarországban?“ — „Oh nagyon, nagyon, felel a főherceg — itt mindenki úgy szeret bennünket.“ E szavaknál könyek toltak a királyné szeméibe, s a király nyájasan mondá: „Igen, igen, a gyermekeknek a legtöbb esetben igazuk van.“

— Ft. Jónás pécsi apát-kanonok újabban ismét jótékony célokra tetemes összegeket áldozott.

— Batthyány Lajos tetemeit június elején helyezik át ünnepélyesen a kerepesi temetőbe.

— A japáni fejedelem 17 ládában érdekes és nem kevéssé becses ajándékokat küldött királyunk ő Felségének.

— József főhercegről beszélik, hogy Félégházáról Kecske-métre érkezvén, minthogy egyetlen egy fogat sem volt az indóháznál, egy kukoriczát hordó kocsira 2 zsák kukoriczát tétetett föl, s arra felülvén segédével, azon hajtattat a fogadóházhoz.

— A pesti növ. papok magyar egyházirodalmi iskolája előfizetést hirdet ily ezimű műre: Szentírás és természet, írta Reusch F. Henrik. A könyv június hóban küldetik szét. Ára 2 frt.

— Megjelent új könyvek: 1) Talabér hitelemző beszédeknek I. k. VIII. füzeté 415—478 lapig. — 2) A népiskolai törvény életbeléptetésének némely fontosabb tárgyairól, írta Környei János. Ára 20 kr. Kapható Aigner Lajosnál.

— Egri liszt Indiában. Az egri gözmalom febr. 16-án távsürgőny utján 1000 zsák, vagyis 1500 mázsa 0. 1. és 2. számú lisztet adott el Bombayba, mely márczius 1-jén indittatik utnak a Lloyd-gőzösen, a suezai csatornán keresztül. Ez Eger iparára nézve érdekes esemény.

— Tordán egy Vajna nevű asztalos egész családja lett a széngőz áldozatává.

— Biharnál több nagyváradai kocsis megtámadta a máhaposztát, a postakocsist súlyosan megsebesítették, és azt vélvén, hogy az meghalt, a postát mintegy 1500 frt értékig kirabolták. A kocsis azonban magához jött, és a tettesek közül sikerült már kettőt kézrekeríteni.

— Egy sváb mészáros fia, hogy katonának ne vigyék, balkarját esuklóban ökörvágó fejszével egy csapással levágta. Ez aztán ökörvágás volt!

— A pesti koronázási domb díszítésére a város 1766 forintot utalványozott.

— A nagyszebeni esizmadiáknak szemére vetették, hogy soha sem szavaznak oláhra. A czéh pedig azt felelte, hogy azért nem szavaz oláhra, mert vagy boeskort viselnek vagy mezitláb járnak; majd ha esizmában fognak járnai, rájuk is szavaznak.

— Pesten Rudnyánszky Amália egy nyomdát szándékozik szervezni, melyben nők alkalmaztatnak betűszedőkül, egyelőre 24 leánytanonczot vesz föl, s felügyel, hogy a nőnemű megillető bánásmódban részesüljenek. — A munkaszünetelő szedők 4 heti pihenés után helyreálltak. Azon szedőket, kik helyeiket a szünetelés alatt hűn megőrizték, e szorgalmukért az Athenaeum folyó hó 6-kán este saját helyiségében, díszes lakomában részesítette, hol az irodalom is képviselve volt, az egymást felváltó tisztos felköszöntések sem maradtak el. A Kath. Néplap szedője is rögtönzött egy rövid talpraesett köszöntést, melyben az irodalom-pártolókat éltette.

— A lipnik-i fürdőben új kutat furtak, mely perczenkint 3 akó vizet szolgáltat. A víz pedig oly hőfoku (51°), minőt eddig nem is ismernek.

Gazdaság.

A forgalom gabnában gyöngye volt. Árak 88 fns 5 ft 40 kr, 86 fns 5 ft 20 kr, 86 fns 5 ft 20 kr, 85 fns 4 ft 75 kr. Árpa 72 fns 2 ft 45 kr. Zab 50 fns 2 ft 20 kr.

Méheket tartsatok! Egy külföldi lapban olvassuk: Egy püspök bejárván egyházmegyéjét bizonyos falusi lelkészhez szállott, kinél előre kikötötte, hogy miatta semmi rendkívüli költséget ne tegyen. A lelkész megígérte, de nem tartotta szavát, mert a püspököt fényesen megvendégelte. A püspök nem győzött bámulni a nagy költsékezés miatt a lelkésznek szemrehányásokat tett. Ne aggódjék Méltóságod, szóla a lelkész; a mit én költök, azzal plebániám jövedelmeiből semmit sem vonok el; a plebánia-jövedelmeket egészen a szegényekre fordítom. — Talán nagy örökséget kapott? kérdi a püspök. — Nem, válaszol a lelkész. — Megfoghatatlan, mond a püspök, hát mit csinál ön? — Van egy leánykolostorom, mond a tréfálni szerető lelkész, ez gondoskodik, hogy semmiben se szenvedjek szükségét. — Mit? önnek kolostora van, hisz e helységben nincs is kolostor! Nem értem beszédét. — Ebéd után, szól a lelkész, Méltóságodat minden iránt föl fogom világosítani. — Ebéd után a lelkész csakugyan a püspököt egy nagy körfal közé vezette, mely tele volt méhek sokkal. — Itt van a kolostor, szól a lelkész, melynek jövedelmeiből a mai ebédet is előállítottam; évenként néhány ezer forint jövedelmet hoz, melyekből élek, s vendégeimet is tisztességesen elláthatom. — A fölvilágosítással, mint gondolni lehet, a püspök nagyon meg volt elégedve. Azóta valahányszor lelkészek jobb plebániáért folyamodtak hozzá, a fönnbibi plebános példájára utalta őket. „Tartsatok ti is méheket, kedves fiaim!” szokta mosolygva mondani. Mi meg azt mondjuk a magyar népek: „Tartsatok ti is méheket!” mert biz ez szépen jövedelmező gazdasági ág.

Éghetetlen épület-födélék. Ternyei Tamás sárköz-ujlaki földbirtokos éghetlen épületfödél-találmányra szabadalmat nyert. Ezen találmány szerint a tűzveszély azáltal hátríttatnék el, hogy az épületek födele nem faállványból, s erre rakott cserépből vagy zindelyből állana, hanem fa boltozatból. Ezen, építési mód kivihető még a vályogból készült szegényes falusi házaknál is; haszna a teljes tűzmentességen kívül még abból is állana, hogy az ilyen födél által nyert padlásból egészen lakható szobák rendezhetők be, a most szükséges biztosítási költségek fölöslegesek. A föltaláló értesíti mind azokat, kik találmányát alkalmazni ohajtják, eziránt forduljanak hozzá.

Társulati értesítő.

Kimutatás a Szent-István-Társulat igazgatóságához küldött pénzekekről: Veress Antal kolozsvári káplán 120 frt 50 kr, Tóth István egri nyomdakezelő 281 frt 50 kr, Gruzling Ferencz magyarorszáki pleb. 3 frt 15 kr, bold. Szakács Mihály volt árpási plebános hagyománya 13 frt 15 kr, Soós János n.-lengyeli plebános helyettes 100 frt, Szabó Zsigmond esper. t.-szentmihályi pleb. 44 frt 10 kr, Zsolner László esperes, pelejthei plebános 40 frt 95 kr.

Adakozások a Szent-István-Társulati házra: Pongrácz Bódog 10 frt, Móth Endre 66 kr, Bárány Ign. 25 frt, kalocsai főkapitán 200 frt, Soós János 10 frt.

Adakozások a Szent-László-Társulat részére. frt kr.

A esanádi egyházmegye 120 —

A kassai egyházmegyébe kebelezett szépsíi kerület részéről: Gabányi Tamás ezimz. kanonok és esperes gyűjtése alsó-meczenzefi plebánia 5 frt 24 kr, eszécsi pleb. 2 frt 88 kr, buzitai pleb. 20 frt, hidas-némethi plebánia 2 frt 30 kr, jánoki pl. 7 frt 45 kr, krasznik-vajdai pl. 1 frt, nagy-ídoi pl. 6 frt 12 kr, perényi pl. 14 frt 40 kr, somodi pl. 13 frt, szépsíi pleb. 33 frt 61 kr, összesen 106 —

Bellaagh József esperes Igaból: Bogyai Gyula és neje 2 ft, Matisa János és neje 2 ft, Szilágyi János és neje 1 ft 44 kr, Bognár István és neje 1 ft 44 kr, Pozsár György és neje 1 ft 44 kr, Szijjártó József és neje 1 ft 44 kr, Hantos János és neje 1 ft 44 kr, Domonkos János és neje 1 ft 44 kr, Bellaagh József 1 ft 38 kr, Bresztyenszky Béla 1 ft, Nagy Józsefné 1 ft, Riba Orzse 84 kr, Szerenese Józsefné, Obbás Józsefné, Horváth Anna, Faragó Józsefné, Kovács Dávidné, Gulyás Éva, Csapó Józsefné, Fekete Antalné, Guzsovics Magdolna, Hantal Éva, Kovács Kati, Bodó Borbála és Vendelné egyenkint 72 kr, Szatmári Borbála 66 kr, Antal Jánosné 54 kr, Faragó Ferenczné 42 kr, összesen 30 —

Néhai Farkas Imre székesfehérvári püspök hagyománya 50 —

Pados János esperes és iszkazi plebános hívei részéről 20 —

Konrád Frigyes kanonok Temesvárról 20 —

Martinszky József 20 —

Szalay Pál 20 —

Burghardt István 20 —

A veszprémi egyházmegyébe kebelezett Noszlop kath. hívei 22 —

Balogh Sándor ügyvéd 1 85

N. N. Selmeczről 1 ft, Szabó Béla 1 ft, Wagner Ignác 72 kr, Móth Endre és Móth Katalin 1 ft 44 kr, Maszlaghy Károly 72 kr, Maszlaghy László 72 kr, Homolka János letenyei káplány 72 kr, Varju Ignác felső-bakai lakos 1 frt, — összesen 7 32

Jótevény adakozások: Harasztiról a J.-sz.-gy.-t.-nak 3 f.

Szerkesztői mondanivalók.

O. Á. Egerszalók, M. G. Szent-Erzsébet, Sz. J. Baróth: A küldeményekért fogadják forró köszönetemet. — Gy. A. Nagy-Kőrös, H. A. Czinfalva, Á. K. Szatmár: Az újabb küldemény is megérkezett.